

NÄR DU FÖRFLYTTAR BOSKAP

- Ta det lugnt och planera flytten på förhand.
- Bete dig lugnt och systematiskt.
- Undvik onödigt oljud och skrikande.

TA DET LUGNT!

Att flytta på kor och annan nötboskap är ett riskfyllt arbete. Försök inte kontrollera djuren genom ett skrämman upp dem. Ett uppskrämt djur är både oberäkneligt och farligt. Upprätthåll stabila förhållanden och främja invanda rutiner.

Om djuren är vana vid lockläten, skrammel från foderämbar eller utfodringstraktorns ljud, kan man förflytta djuren till och med mycket smärtfritt till en önskad inhägnad.

Flocken ger trygghet

Flytta på djuren i en bekant omgivning, i den egna gruppen känner sig djuren trygga och deras beteende är lättare att förutse. Korna följer av naturen efter varandra om de upplever omgivningen och situationen som trygg. Undvik rutter med skarpa kurvor eller halt underlag. Sanda vid behov hala betonggolv.

Utnyttja flyktavstånd och jämviktspunkt

Nötdjur flyttar sig vanligen självmant när man närmar sig. Utnyttja deras behov att hålla ett visst flyktavstånd för att förflytta djuren. Djuren rör på sig om man kommer inom deras flyktavstånd. Ta emellanåt ett steg bakåt för att hålla djuren lugna. Beroende på hur tama djuren är varierar flyktavståndet. Dikor som inte är vana med människor kan ha ett flyktavstånd på upp till 6 meter.

Nötdjur har sin jämviktspunkt vid frambogarna. Om du vill att djuret skall gå framåt, håll dig bakom den punkten. Om du flyttar dig framför den punkten, är det sannolikt att djuret byter riktning. Genom att flytta sig i förhållande till jämviktspunkten kan man styra djurens rörelser i önskad riktning.

OBS!

När det finns ett bra förtroendefullt förhållande mellan djuren och skötaren lyckas också flytten av djuren allra bäst. Nötdjur föredrar tålmodig behandling och fasta rutiner – en del uppskattar också beröring och smekningar!

Gå inte rakt bakom djuret

Nötdjur har ett brett synfält, ca 300 grader. Rakt bakom djuret uppstår en död vinkel, som skötaren skall undvika. Det är bättre att hållas vid djurets sida så att djuret kan se dig.

Nötboskap har en dålig förmåga att uppfatta djup. Undvik därför rutter som går över galler och rännor; det stressar djuren. Skarpa kontraster mellan ljus och mörker stoppar också upp djuren. Med strö kan man skapa en känsla av en trygg homogen färdtrutt. Ge gruppens ledare tid att bekanta sig med rutten. Djuren rör sig hellre mot ljusare utrymmen.

Redan små förändringar som obekanta dofter, en rock som hänger på grinden eller en skarp skugga kan förundra djuren och leda till att de stannar upp.

Oljud stör

Undvik busvisslingar, skrik och upprepade kommandon. Utnyttja däremot kroppsspråket, styr djuren med händerna eller med en stav. För att förstärka effekten kan man fästa en tygflagga på staven.

Identifiera farorna

Ett djur som väjer för ett annat, som står högre i den interna rangordningen, kan vara farligt när det i flykten skuffar undan skötaren. Skygga djur som skiljts från sin flock kan bli ohanterliga på grund av sin rädsla. De kan rusa rakt mot skötaren eller mot grindarna. Det är viktigt att känna sina djur och rangordningen inom flocken, det hjälper till att förebygga farliga situationer.

Text: Marja Kallioniemi, Naturresursinstitutet (Luke).
Innehållet baserar sig på guiden "Opas turvalliseen karjanhoitoon" som ingår i Lukes publikationsserie 2015.

Var extra försiktig med

- brunstiga djur
- sjuka, skadade eller rädda djur
- nykalvade kor som beskyddar kalven
- djur som skiljts från sin egen grupp.

En tjur som står i beråd att anfalla ställer sig på tvären i förhållande till skötaren, den sänker huvudet och spänner sina muskler för att visa sin storlek. Sedan skrapar den i marken och anfaller. En ko kan däremot anfalla utan förvarning.

De flesta olyckorna sker i samband med att djuren skall förflyttas. Under åren 2012–2014 inträffade det över 1 000 dylika olycksfall i lantbruket.

Om du blir attackerad

- Säkra på förhand din flyktrutt.
- Håll till hands något som du kan avvärja attacken med, t.ex. ett borstskäp.
- Lyft upp händerna eller vifta med borsten, skrik till högljutt eller slå mot metallgrinden med din stav.
- Försvara dig! Vänd aldrig ryggen till om djuret uppträder hotfullt.

Läs mer om arbetarskydd på www.lpa.fi

